

KUSTANTAMO
HELMIVYÖ

Valter Juva

Valkoinen kameeli

ja muita kertomuksia itämailta

Valkoinen kameeli

Valter Juva
(nimellä Heikki Kenttä)

VALKOINEN KAMEELI
ja muita kertomuksia
itämailta

Kustantamo Helmivyö
Turku 2021

Valter Juva: Valkoinen kameeli
Ensimmäisen kerran julkaissut Otava v. 1916
nimellä Heikki Kenttä.
ISBN 978-952-7211-73-1
Painopaikka: BoD, Norderstedt, Saksa

Lukijalle

Valter Juva (1865–1922) on yksi suomalaisen kirjallisuuden unohtuneita puurtajia: hän julkaisi kolme runokokoelmaa ja kaksi proosateosta sekä suomensi lukuisia maailmankirjallisuuden klassikoita, kuten Goethen *Faustin* ja Tegnérin *Fritiofin laulun*. Runojen ja suomennosten uusromanttinen tyyli ei ole purrut lukijoihin vuosikymmeniin, mutta Juva oli kuitenkin taitava riimitelijä ja säeseppo. Lisäksi Juva väitteli juutalaisesta ajanlaskusta.

Juvan kaksi proosateosta voivatkin olla monen nykylukijan mielestä kiinnostavampia: *Maahengen salaisuus* (1915) on jonkinlainen salapoliisiroomaani, jossa metsästämään lähtevälle tohtorille alkaa pikkuhiljaa paljastua erikoinen mysteeri. Vuonna 1916 ilmestynyt ja nyt uuden laitoksen saava *Valkoinen kameeli* on kuitenkin vielä kiinnostavampi. Se nimittäin kertoo Juvan omasta näkökulmasta arkeologisista kaivauksista, joihin hän osallistui Jerusalemissa 1900-luvun alussa. Niiden piti paljastaa maailmalle, missä kuuluisa, Mooseksen Jumalalta saamat lainauskappaleet sisältävä liitonarkki sijaitsisi.

Juva, tuolloin vielä Juvelius, oli kiinnostunut

Raamatun kertomuksista ja piti monia sen kertomuksia historiallisesti uskottavina ja luotettavina. Tämän perusteella hän alkoi hakea liikekumppania hankkeeseen kaivaa liiton arkki esille. Maanmittariksi nuorempana kouluttautunut Juva sai kumppaniksi muun muassa englantilaisen Montagu Parkerin, ja yhdessä he aloittivat salakähmäisen projektin Jerusalemin vanhassa-kaupungissa.

Tietenkään mitään liiton arkkiä ei löytynyt, ja koko homma meni pieleen, kun Juvan palattua Suomeen Parker yritti tunkeutua Temppelivuorella sijaitsevaan Kalliomoskeijaan täysin ilman lupia ja jäi kiinni. Asiasta nousi kansainvälinen kiista, ja monet lehdet kirjoittelivat retkikunnan suorittamista ryöstöistä ja mittaamattomista aarteista, joita moskeijasta oli viety. Vaikka Parker oli toiminut luvatta, mitään arvokasta hän ei ollut kuitenkaan moskeijasta vienyt. Kaivaukset piti silti jättää sikseen.

Täysin turhaa Juvan ja Parkerin toiminta ei ollut, sillä he löysivät joitain Jerusalemin historiaan liittyviä tärkeitä arkeologisia kohteita, kuten Hiskian tunnelin, joka on edelleen avoinna yleisölle.

Kaivaushanketta Juva kuvaa *Valkoisen ka-*

meelin novellissa “Totuus ‘Omarin moskean hävityksestä’”. Se on jännittävä kertomus, jossa ehkä ensimmäistä kertaa suomalaisessa kirjallisuudessa esiintyvät Raamatun mystiset salaisuudet ja salatieteelliset tulkinnot. Kirjan kaksi muuta novellia sijoittuu samoille maille, ja ne ovat hyvä osoitus varhaisesta suomalaisesta seikkailukirjallisuudesta. Juva tosin sysää vastuun tarinoista “Heikki Kentälle”, joka kertoo kuulleen jutut kalastajatuovassa asuvalta erakolta.

Juvan seikkailut Jerusalemissa toi laajan yleisön tietoisuuteen Timo R. Stewart kirjassaan *Valter Juvelius ja kadonneen arkin metsästys* (2020).

Juvan proosateokset ilmestyivät salanimellä Heikki Kenttä, ja ne ovat nykyään kohtuullisen harvinaisia. Kummatkin ovat olleet pitkään luettavissa netistä ja saatavilla sähkökirjoina ja *Maahengen salaisuus* on julkaistu painettuna kirjana, mutta *Valkoista kameelia* ei ole julkaistu painettuna yli sataan vuoteen, siksi Helmivyö nyt tarjoaa sen uudestaan ladottuna laitoksena. Teos julkaistaan Valter Juvan nimellä, koska sillä nimellä hän julkaisi useimmat teoksensa.

Juri Nummelin

NÄMÄ KERTOMUKSET eivät ole minun sommittele-
miani, minun tekaisemiani. Kertojani oli omitui-
nen erakko, joka oli anastanut haltuunsa kalas-
tajasauunan ja asettunut sinne viikkokausiksi asu-
maan. Kalastusretkeni olivat usein sattuneet sin-
nepäin, ja kun saaren läheisyydessä sai suuria
lahnoja ja siikoja, aloin kadehtia miehen omis-
tusoikeutta ainoaan näillä vesillä olevaan yöma-
jaan.

Kysyin häneltä, oliko hänen mielestään *jus
primae occupationis* kaikissa olosuhteissa louk-
kaamattoman luja.

Hän käänsi varraspuikkoa, jossa hänellä oli
siika paistumassa, otti piippunysän hampaistaan
ja osoitti katonrajassa olevaan makuulavaan:

“Onhan tuolla tilaa kahdellekin.”

Aloin viihtyä tässä kalastajasauunassa. Minus-
ta itsestäni oli tulla omituinen erakko. Ymmär-

sin niin hyvin Antoniukset, Pachomiukset — ja mitä kaikkia heitä lienee ollut! Saada laiskoitella, päästä kokonaan pois sivistyksestä ja erilleen kaikista naisväen viettelyistä! — Elimme todellisia kalansyöjinä, ichtyofageina.

Kumppanini näkyi matkustelleen — ties missä kaikissa maissa? Mikä hän muuten oli miehiään, en osaa lainkaan arvostella. Emme katso-neet tarpeelliseksi toisillemme mainita nimiämme.

Viivyin toista viikkoa saarella, kunnes olin saanut tuoreenkalan kauhun.

Hän jäi sinne yhä edelleen.

Parina päivänä kun yhtä mittaa aamusta iltaan satoi kaatamalla, ja meidän oli pakko pysyä saunassa, hän vilkastui. Hän näkyi oikein nauttivan sateesta, joka oli seinänä vastassamme.

Ja nyt hän kertoi minulle eräitä outoja koke-muksiaan, toimiaan ja kuulemiaan itämailta. En tiennyt mitä minun piti ajatella. Kun kertomukset näkyivät kohdistuvan jo vuoden 1910 aikoi-hin, oli minun vaikea ilman muuta väittää häntä valehtelijaksi. — Hänen puheensa oli tyyntä ja asiallista, sivistyneen miehen puhetta. Hän ei laa-jemmin perustellut juteltavaansa; hän puhui kuin aivan tunnetuista seikoista, tai tavallisista, joka-päiväisistä tapahtumista. Välisti hän näkyi ikään-

kuin johdonmukaisesti salaavan itse pääasiaa.

Osaan yleensä kertomuksesta ja kertojasta päättää, missä totuus loppuu ja valhe alkaa. Ääni saa siinä uuden sävyn, kieli äkkiä livahtaa, samalla tavalla kuin jalka pehmeässä savessa, — kertomus ikäänkuin tapalee uutta ponnahduspohjaa — ja kertojan katse harhailee hetkisen.

Tässä ei mitään sellaista! Hän puhui pitkin matkaa yhtä maltillisen seikkaperäisesti; sanojaan hän ei koskaan hapuillut. — Me katsoimme toisiamme koko ajan silmästä silmään.

Höystettyjä tosiasioita tai puolitekoisia valheita hän tuskin lienee kertonut.

Minun täytyy luulla: — joko piti hän minua tylsämielisenä ja syötti minulle alusta loppuun pelkkää pajunköyttä, tai olivat hänen kertomuksensa selostuksineen, kaikkein oudoimmissakin kohdissaan, silkkaa totta.

Heikki Kenttä

Valkoinen kameeli

Valter Juvan novellikokoelma *Valkoinen kameeli* ilmestyi alun perin vuonna 1916, ja se on esimerkki varhaisesta suomalaisesta seikkailukirjallisuudesta. Niminovelli kertoo arkeologisista kaivauksista, joita Juva oli organisoimassa Jerusalemissa 1900-luvun alussa. Niiden piti paljastaa maailmalle, missä kuuluisa, Mooseksen Jumalta saamat laintaulut sisältävä liitonarkki sijaitsisi.

Juva (1865–1922) julkaisi kolme runokokoelmaa ja kaksi proosateosta sekä suomensi lukuisia maailmankirjallisuuden klassikoita, kuten Goethen *Faustin* ja Tegnérin *Frithiofin laulun*. Kirjailijana häntä ei enää juuri tunneta, vaikka hän oli taitava riimittelijä. *Valkoinen kameeli* sietää muistaa sen takia, että se sisältää Suomen kirjallisuuden ehkä ensimmäisen salatieteellisen arvoituksen.

Teoksessa on Juri Nummelinin lyhyt esipuhe.

9 789527 211731

ISBN 978-952-7211-73-1

Kansi: Timo Ronkainen